

УДК 617(092-Євдощенко)

СВІТЛИЙ ПАМ'ЯТІ ОЛЕНИ АНДРІЇВНИ ЄВДОЩЕНКО – ДОКТОРА МЕДИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА, ВІДОМОГО ВЧЕНОГО, ЛІКАРЯ- ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГА, ПЕДАГОГА

24 серпня 2014 р. після тривалої хвороби померла відомий вчений, блискучий лікар оториноларинголог, талановитий педагог Олена Андріївна Євдощенко – доктор медичних наук, професор.

О.А. Євдощенко народилась 16 січня 1919 року в м. Грозний, Чечено-Інгуської АРСР. Рання втрата батьків, вимусили Олену Андріївну важко працювати вже зі шкільних років, але жага до знань її ніколи не залишала. І це дало їй можливість здійснити свою мрію – в 1936 році вона стала студентом Дагестанського медичного інституту.

Після закінчення інституту Олена Андріївна за проявлені здібності, працелюб-

ність і схильність до наукової діяльності була залишена на ЛОР-кафедрі клінічним ординатором. Під час Великої Вітчизняної війни з грудня 1941 р. вона працювала в евакошпиталі № 4655 спочатку начальником відділення, потім – заступником головного хірурга. Після війни з 1946 по 1949 р. О.А. Євдощенко працювала в м. Лебедині Сумської області отоларингологом та заступником головного лікаря районної лікарні. В 1949 р. за результатами конкурсу Олена Андріївна була прийнята до ординатури на ЛОР-кафедру Київського інституту удосконалення лікарів, якою керував проф. О.С. Коломійченко. Після закінчення ординатури вона працювала асистентом в Київському стоматологічному інституті, а в 1955 р. – була прийнята в аспірантуру в Київський інститут удосконалення лікарів. В 1958 р. О.А. Євдощенко успішно захистила кандидатську дисертацію, присвячену вивченню змін ЛОР-органів при грипозній інфекції.

В 1961 р., як висококваліфікованого спеціаліста, О.А. Євдощенко було запрошено завідувати загальноклінічним відділом у новоствореному Київському науководослідному інституті отоларингології. Цей відділ вона очолювала до 1969 р. В 1965 р. О.А. Євдощенко захистила докторську дисертацію, присвячену вивченню репаративних процесів у стремені при реопераціях у хворих на отосклероз та в експерименті. В тому ж році їй був присвоєний вчений ступінь доктора медичних наук.

У 1969 р. О.А. Євдощенко була обрана за конкурсом завідувачем вперше створеної на Україні кафедри дитячої оториноларингології Київського інституту удоско-

налення лікарів. За короткий час на базі 14-ї дитячої лікарні м. Києва кафедра при активній участі проф. О.А. Євдощенко була оснащена апаратурою, наочними посібниками, укомплектована кадрами, що дозволило вже з 1-го року роботи кафедри забезпечити навчальний процес на високому рівні.

В 1975 р. проф. О.А. Євдощенко була обрана за конкурсом завідувачем кафедри оториноларингології Київського інституту удосконалення лікарів, яку вона очолювала до 1993 р. Після цього вона працювала на кафедрі до 1996 р. на посаді професора-консультанта.

Проф. О.А. Євдощенко – видатний український вчений, блискучий хірург, їй були доступні всі розділи патології ЛОР-органів.

Будучи ученицею видатного вченого, засновника української школи отоларингологів – професора Олексія Сидоровича Коломійченка, проф. О.А. Євдощенко примножувала традиції цієї школи. Значним є її внесок в розвиток отоларингологічної клініки КІУЛ. Вже з початку 60-х років Олена Андріївна широко впроваджує загальне знеболення при тонзилектомії та аденоматії, видаленні сторонніх тіл з дихальних шляхів. Під її керівництвом розроблено та впроваджено нові способи слухополіпшуючих операцій при хронічному гнійному середньому отиті, кріохірургічні методи лікування, ендауральний фонофорез та ін.

Оленою Андріївною зроблено вагомий внесок у вивчення проблеми хронічного тонзиліту, гострого та хронічного гнійного середнього отиту, запропонована патогенетична терапія при нейросенсорній приглухуватості з використанням ендаурального фонофореза, розроблена ощадлива методика лікування хворих на гострий та хронічний гайморит. Будучи головним республіканським отоларингологом, О.А. Євдощенко розробила та запровадила ефективне патогенетичне лікування при гострому стенозуючому ларинготрахеобронхіті, яке є актуальним і на сьогоднішній день.

Проф. О.А. Євдощенко вперше в Україні розпочала і довела доцільність хірургічного втручання з приводу рубцевого стенозу гортані та верхнього відділу трахеї

у дітей в тому віці, коли він виникає. Впровадження цього методу дало можливість ефективно лікувати дітей з рубцевими стенозами гортані та верхнього відділу трахеї, вчасно позбавляти їх від трахеотомічної трубки і відновлювати фізіологічні функції гортані та трахеї у маленьких пацієнтів.

О.А. Євдощенко внесла вагомий вклад у вивчення проблеми латентного середнього отиту у дітей. Нею запропоновано дренажний метод діагностики і лікування при даному захворюванні, загострена увага на потребі виявлення у таких хворих різних видів токсикозів та розроблено метод комплексного їх лікування. Вагомий внесок був зроблений в розробку методів лікування пацієнтів риногенними орбітальними та внутрішньочерепними ускладненнями.

Її науковий доробок: 4 монографії, більше 170 статей, 9 методичних рекомендацій, має 4 авторських свідоцтва на винаходи та 52 раціоналізаторські пропозиції. Всі вони присвячені актуальним питанням оториноларингології і знайшли широке втілення в лікувальну практику.

Як педагог О.А.Євдощенко велику увагу приділяла підготовці кадрів. Під її керівництвом 11 отоларингологів захистили кандидатські, 2 – докторські дисертації, підготовлено 27 клінічних ординаторів та 8 аспірантів, підвищили свою кваліфікацію більше 3000 лікарів.

Педагогічну, лікувальну та науководослідницьку роботу О.А. Євдощенко успішно поєднувала з громадською діяльністю. Багато років вона була республіканським дитячим отоларингологом, консультантом 4-го Головного управління МОЗ УРСР, головою Правління Українського і Київського наукових товариств отоларингологів, близько 50 років віддала роботі в “Журналі вушних, носових і горлових хвороб” як член редколегії, відповідальний секретар, а з 1984 по 1995 р. – як головний редактор і з 1996 р. до останніх днів – як заступник головного редактора.

За участь у Великій Вітчизняній війні і досягнення в праці проф. О.А.Євдощенко нагороджена орденом Вітчизняної війни II ступеня, 2 орденами Трудового Червоного Прапора, 9 медалями, значком «Відміннику охорони здоров'я». Крім того, її діяльність

була відзначена багатьма почесними грамотами.

Олені Андріївні Євдощенко були притаманні прекрасні людські якості: скромність, принциповість, велика працездатність, доброзичливе відношення до хворих та співробітників колективу, постійне

прагнення до пізнання та самовдосконалення.

Світла пам'ять про Олену Андріївну Євдощенко назавжди залишиться в серцях співробітників кафедри та клініки, її учнів, численних пацієнтів і, всіх, кому пощастило її знати.

*Колектив кафедри оториноларингології
Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика
Правління Українського наукового медичного товариства оториноларингологів
Редакційна колегія "Журналу вушних, носових і горлових хвороб"*